

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра соціально-економічної географії і регіонознавства
імені Костянтина Немця

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. декана факультету геології, географії, рекреації і туризму

Катерина КРАВЧЕНКО

28 серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

PRESENTING SCIENCE

рівень вищої освіти	<u>доктор філософії</u>
галузь знань	<u>10 – Природничі науки</u>
спеціальність	<u>106 Географія</u>
освітня програма	<u>Географія</u>
вид дисципліни	<u>за вибором</u>
факультет	<u>геології, географії, рекреації і туризму</u>

2025 / 2026 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету геології, географії, рекреації і туризму

«27» серпня 2025 року, протокол № 12

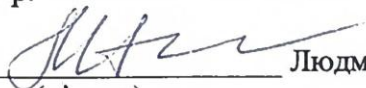
РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Костянтин Володимирович МЕЗЕНЦЕВ, д. геогр. н., професор, професор кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства імені Костянтина Немця

Програму схвалено на засіданні кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства імені Костянтина Немця

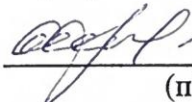
Протокол № 11 від «27» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри

(підпис) Людмила НЕМЕЦЬ

«27» серпня 2025 р.

Програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми «Географія»

Гарант освітньо-наукової програми
(підпис) Катерина СЕГІДА

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету геології, географії, рекреації і туризму

Протокол від «27» серпня 2025 року № 7

Голова науково-методичної комісії

(підпис) Юлія ПРАСУЛ

«27» серпня 2025 р.

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Presenting Science» складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії з галузі знань 10 – Природничі науки спеціальності 106 Географія.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни є набуття знань, вмінь та навичок з усної презентації результатів наукових досліджень, спрямованих на розв'язання комплексних проблем в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності у сфері географії.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

- 1) оволодіння знаннями з підготовки, написання та представлення усних наукових презентацій;
- 2) формування вмінь щодо формулювання та представлення наукової проблеми;
- 3) розвиток навичок пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- 4) набуття практичних компетентностей презентації результатів дослідження на наукових конференціях, семінарах, круглих столах;
- 5) оволодіння навичками підготовки та проведення публічних лекцій та дискусій в міжнародному науковому просторі;
- 6) формування здатності використовувати засоби візуальної допомоги при підготовці та представленні усної презентації;
- 7) розвиток умінь щодо розробки та представлення постерів;
- 8) опанування фахової англійської наукової термінології у сфері географії;
- 9) формування навичок взаємодії з аудиторією під час наукових презентацій.

1.3. **Кількість кредитів: 6.**

1.4. **Загальна кількість годин: 180.**

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Дисципліна за вибором	
Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	
2-й	
Семестр	
3-й	
Лекції	
18 год.	
Практичні заняття	
9 год.	
Семінарські заняття	

9 год.	
Самостійна робота	
144 год.	

1.6. Перелік компетентностей, що формує навчальна дисципліна:

загальні компетентності:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК03. Здатність працювати у міжнародному контексті.

ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері географії та з дотичних до неї напрямів на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

спеціальні компетентності:

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері географії та дотичних до неї міждисциплінарних напрямах і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з географії та суміжних галузей.

СК02. Здатність застосовувати сучасні методології, методи та інструменти географічних і міждисциплінарних досліджень, цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та науково-педагогічній діяльності.

СК04. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері географії, природокористування та регіонального розвитку, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

СК07. Здатність використовувати географічні інформаційні технології для вирішення експериментальних і практичних завдань у галузі професійної діяльності, аналітичні можливості сучасних геоінформаційних засобів, результатів картографічного моделювання.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує навчальна дисципліна:

1) в результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач **повинен знати:**

- знати методику підготовки та написання усних наукових презентацій;
- знати основні підходи, проблеми та особливості різних типів усної наукової презентації;
- поглиблено володіти англійською фаховою термінологією;

2) в результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач **повинен вміти:**

- вміти формулювати тему, визначати зміст та розробляти структуру наукового виступу;
- вміти вільно використовувати наукову мову, володіти навичками мовної майстерності;
- вміти використовувати засоби візуальної допомоги при підготовці та представленні усної наукової презентації;
- вміти розробляти та представляти наукові постери;
- вільно спілкуватися англійською мовою з широкою науковою спільнотою та громадськістю;
- враховувати особливості цільової аудиторії;

- використовувати сучасні інформаційні та комунікативні технології при спілкуванні, пошуку, обробці та аналізі різних джерел інформації, презентації результатів дослідження на наукових семінарах, конференціях, круглих столах, публічних лекціях, передусім в міжнародному науковому середовищі;
- приймати обґрунтовані рішення та діяти соціально відповідально в процесі усної презентації результатів наукових досліджень;
- дотримуватись норм наукової етики і академічної доброчесності;
- саморозвиватися і самовдосконалюватися, нести відповідальність за висловлені ідеї та рекомендації під час усних наукових презентацій.

Згідно до вимог освітньо-наукової програми здобувачі повинні досягти таких *програмних результатів навчання*:

РН01. Мати сучасні концептуальні знання у сфері географії та на межі галузей знань і спеціальностей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

РН03. Формулювати і перевіряти гіпотези, використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних та/або емпіричних досліджень, наявні літературні дані.

РН04. Планувати і виконувати експериментальні, емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері географії, природокористування, регіонального розвитку і дотичних міждисциплінарних напрямів.

РН05. Застосовувати сучасні інструменти та технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, в тому числі хмарні технології, методи аналізу даних великої розмірності.

РН07. Вільно презентувати й обговорювати усно і письмово державною та іноземною мовами з фахівцями та широкою аудиторією результати досліджень, наукові та прикладні проблеми з географії, природокористування та регіонального розвитку, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних вітчизняних та міжнародних наукових виданнях.

РН08. Критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

1.8. Пререквізити: базові знання з географії, володіння англійською мовою; навички роботи з науковою літературою; успішне опанування обов'язкових навчальних дисциплін: ОК2 «Академічне письмо і риторика англійською мовою за фахом», ОК3 «Підготовка наукових публікацій за фахом», ОК5 «Методологія та сучасні технології суспільно-географічних досліджень».

2. Тематичний план навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1

Підготовка та написання усної презентації (Preparing and writing an oral presentation)

Тема 1. Наукова презентація як форма академічної комунікації (Scientific presentation as a form of academic communication)

Місце усної презентації в системі наукової комунікації. Презентація як інструмент трансляції наукового знання, наукової репутації та академічного брендингу дослідника. Усна презентація і наукова стаття: спільне та відмінне. Роль презентацій у PhD-підготовці (конференції, семінари, захисти, грантові конкурси). Міжнародний академічний контекст і вимоги до якості презентацій. Очікування наукової спільноти від доповідача. Академічна доброчесність у наукових презентаціях.

Тема 2. Тема, зміст та структура усної наукової презентації (Topic, content and structure of an oral scientific presentation)

Визначення теми презентації: актуальність, наукова проблема, дослідницьке питання, гіпотези. Узгодження презентації з логікою дисертаційного дослідження. Формулювання назви презентації: чіткість, інформативність, фокус, привабливість для міжнародної аудиторії. Аналіз цільової аудиторії (фахова, міждисциплінарна, нефахова) та адаптація змісту презентації. Класична IMRaD-структура презентації: вступ (introduction), огляд літератури (literature review), методологія (methodology), результати (results), дискусія (discussion), висновки (conclusions). Альтернативні структури (problem-solution, narrative-based presentation). Логічна цілісність і наратив презентації. Баланс між теоретичною та практичною складовими. Тайм-менеджмент та розподіл часу між розділами. Принципи ефективної наукової комунікації. Особливості наукових презентацій для різних форматів: конференції, семінару, круглого столу, публічної лекції, захисту. Міжнародні стандарти та рекомендації для наукових презентацій.

Тема 3. Наукове мовлення та фахова термінологія виступу в географії (Scientific language and professional terminology in Geography)

Особливості академічного стилю англійської мови в усному мовленні. Рівні формальності наукового виступу. Фахова термінологія фізичної та суспільної географії (physical and human geography), ГІС (GIS), ДЗЗ (remote sensing), просторового аналізу (spatial analysis), регіонального розвитку (regional development), урбаністики (urbanization), зміни клімату (climate change) тощо. Точність, ясність і лаконічність висловлювань. Уникнення жаргону та надмірної складності. Граматичні особливості наукового мовлення: пасивні конструкції, номіналізація, hedging, модальні дієслова. Типові мовні кліше для структурування презентації: «Let me begin by...», «Moving on to...», «To sum up...» etc. Лінгвістичні засоби аргументації та пояснення причинно-наслідкових зв'язків: «consequently», «as a result», «due to» etc. Представлення результатів і статистичних даних: «The data shows that...», «According to our findings...» etc. Усне цитування та коректне посилання на джерела. Типові помилки не-носіїв мови. Розвиток навичок спонтанного академічного мовлення.

Тема 4. Візуалізація наукових даних та слайд-презентація (Scientific visualization and slide presentation)

Принципи ефективної візуалізації наукової інформації. Типи візуальних матеріалів у географії: таблиці, графіки, діаграми, карти, схеми, фотографії, інфографіка. Програмне забезпечення для підготовки презентацій: PowerPoint, Keynote, Google Slides, Prezi, LaTeX Beamer. Дизайн слайдів: вибір шаблону, композиції, кольорової схеми, шрифтів. Правило «6 × 6»: не більше 6 рядків тексту, не більше 6 слів у рядку. Мінімалізм і баланс між текстом та візуальними елементами. Використання високоякісних зображень та графіки. Створення ефективних карт для географічних презентацій: тематичні карти, картосхеми, інтерактивні карти. Візуалізація просторових даних за допомогою ГІС. Картографічні помилки та способи їх уникнення. Представлення кількісних і якісних даних. Використання анімації та переходів: помірність, наукова доцільність. Доступність візуальної інформації: контрастність, розмір шрифту, читабельність для людей з особливими потребами (inclusive design). Альтернативні формати презентацій: Pecha Kucha (20 слайдів × 20 секунд), Lightning talks.

РОЗДІЛ 2

Практика усної наукової презентації та професійний розвиток дослідника (Practicing scientific presentations and professional development)

Тема 5. Типи усних презентацій і формати їх проведення (Types of oral scientific presentation)

Конференційна доповідь (conference presentation): формат, структура, тривалість (зазвичай 10-20 хвилин). Особливості усної презентації на міжнародних наукових конференціях. Стендова доповідь та усна доповідь. Пленарна доповідь (plenary/keynote presentation): особливості, більша тривалість, широка аудиторія. Семінарська презентація (seminar presentation): інтерактивність, більша тривалість, можливість глибшої дискусії. Презентація на круглому столі (round table presentation) та панельні дискусії: діалогічний характер, обмін думками. Публічна лекція (public lecture): адаптація для широкої аудиторії, популяризація географічної науки. Elevator pitch: коротка презентація дослідження (1-2 хвилини). Презентація проєкту для грантових заявок і проєктних конкурсів. Передзахист та захист дисертації: структура, особливості, підготовка до питань. Вебіари та онлайн-презентації: технічні особливості, взаємодія з віртуальною аудиторією. Гібридні (частина аудиторії присутня фізично, частина – онлайн) та асинхронні формати презентацій.

Тема 6. Представлення усної доповіді та взаємодія з аудиторією (Delivering an oral presentation and audience interaction)

Техніка усного виступу: голос, темп мовлення, інтонація, паузи, наголоси. Контакт з аудиторією: зоровий контакт, мова тіла, жести. Подолання хвилювання та страху перед публічними виступами. Використання мікрофону та іншого технічного обладнання. Робота з презентаційним обладнанням: проєктор, лазерна указка, пульт дистанційного керування. Управління часом (тайм-менеджмент) під час презентації: дотримання регламенту, гнучкість. Взаємодія з аудиторією: залучення слухачів, постановка риторичних питань. Техніки утримання уваги аудиторії. Відповіді на запитання: чіткість, стислість, чесність (визнання

обмежень дослідження). Типи запитань: уточнюючі, критичні, методологічні. Стратегії роботи з важкими або критичними запитаннями. Ведення наукової дискусії: аргументація, захист своєї позиції, повага до опонентів. Культурні особливості наукової комунікації у різних країнах. Етикет наукової презентації: подяка організаторам, визнання вкладу співавторів. Networking після презентації: встановлення наукових контактів.

Тема 7. Презентація наукового постеру (Poster presentation)

Постер як формат наукової комунікації: переваги та недоліки. Структура наукового постеру: назва, автори, афіліація, вступ, методи, результати, висновки, посилання. Дизайн постеру: розмір (зазвичай A0: 841 × 1189 мм), орієнтація (портретна або ландшафтна), компонування елементів. Принципи ефективного дизайну постеру: читабельність з відстані 1-2 метри, логічний потік інформації (зліва направо, зверху вниз), баланс між текстом та візуальними елементами. Вибір кольорової схеми: контрастність, академічність, уникнення надмірної яскравості. Типографіка: розмір шрифту (заголовки 72-120 pt, основний текст 24-36 pt), вибір шрифтів (sans-serif для заголовків, serif для тексту). Візуальні елементи постеру: графіки, діаграми, карти, фотографії, схеми. Особливості географічних постерів (карти, просторові дані). Мінімізація тексту: використання bullet points, коротких речень. Програмне забезпечення для створення постерів: PowerPoint, Adobe Illustrator, InDesign, Canva, LaTeX beamerposter. Друк постеру: вибір матеріалу (папір, тканина), роздрукування, транспортування. Усна презентація постеру: підготовка короткої доповіді (1-2 хвилини), взаємодія з відвідувачами постерної сесії, відповіді на запитання. QR-коди та цифрові доповнення на постері: посилання на повну статтю, додаткові матеріали, контактну інформацію. Електронні постери (e-posters) та віртуальні постерні сесії: особливості формату, інтерактивні елементи.

Тема 8. Презентація результатів дослідження в міждисциплінарному та прикладному контексті (Presenting research in interdisciplinary and applied contexts)

Адаптація наукової презентації для міждисциплінарної аудиторії. Презентації для представників влади, бізнесу, громадських організацій. Policy-oriented presentations. Візуалізація складних результатів для нефахівців. Комунікація невизначеності та обмежень дослідження. Географічні дослідження як основа управлінських рішень. Соціальна відповідальність науковця.

Тема 9. Самоаналіз, зворотний зв'язок і вдосконалення презентаційних навичок (Self-assessment, feedback and improvement of presentation skills)

Критерії оцінювання наукової презентації. Самоаналіз виступу. Робота з рецензіями та коментарями. Відеозапис презентацій як інструмент навчання. Формування індивідуального стилю наукової презентації. Довгостроковий розвиток презентаційних компетентностей PhD-дослідника. Презентація як елемент академічної кар'єри.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
	го	л	п	сем	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
РОЗДІЛ 1. Підготовка та написання усної презентації (Preparing and writing an oral presentation)						
Тема 1. Наукова презентація як форма академічної комунікації (Scientific presentation as a form of academic communication)	18	2		2		14
Тема 2. Тема, зміст та структура усної наукової презентації (Topic, content and structure of an oral scientific presentation)	18	2	2			14
Тема 3. Наукове мовлення та фахова термінологія виступу в географії (Scientific language and professional terminology in Geography)	20	2	2			16
Тема 4. Візуалізація наукових даних та слайд-презентація (Scientific visualization and slide presentation)	21	2	2	1		16
Разом за розділом 1	77	8	6	3		60
РОЗДІЛ 2. Практика усної наукової презентації та професійний розвиток дослідника (Practicing scientific presentations and professional development)						
Тема 5. Типи усних презентацій і формати їх проведення (Types of oral scientific presentation)	16	2		2		12
Тема 6. Представлення усної доповіді та взаємодія з аудиторією (Delivering an oral presentation and audience interaction)	17	2	1	2		12
Тема 7. Презентація наукового постеру (Poster presentation)	32	2	2	2		26
Тема 8. Презентація результатів дослідження в міждисциплінарному та прикладному контексті (Presenting research in interdisciplinary and applied contexts)	14	2				12
Тема 9. Самоаналіз, зворотний зв'язок і вдосконалення презентаційних навичок (Self-assessment, feedback and improvement of presentation skills)	14	2				12
Разом за розділом 2	93	10	3	6		74
Підготовка до підсумкової залікової контрольної роботи	10					10
Разом за курс	180	18	9	9		144

4. Теми практичних і семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна форма
1	Семінарське заняття 1. Аналіз успішних наукових презентацій у сфері географії Перегляд і обговорення прикладів ефективних усних наукових презентацій у сфері географії. Аналіз структури презентацій, логіки викладу матеріалу, особливостей наукового мовлення та візуалізації даних. Виявлення сильних сторін презентацій і можливих напрямів їх удосконалення. Порівняння різних стилів наукових виступів залежно від формату та аудиторії. Дискусія щодо критеріїв успішної наукової презентації.	2
2	Практичне заняття 1. Розробка структури наукової презентації Аналіз теми власного дисертаційного дослідження з позицій її презентабельності. Формулювання назви наукової презентації англійською мовою. Визначення цільової аудиторії та мети виступу. Розробка детальної структури презентації з логічною послідовністю розділів і розподілом часу. Створення плану-конспекту усної наукової презентації.	2
3	Практичне заняття 2. Розвиток навичок наукового англійського мовлення. Фахова англійська термінологія у географії Вправи на використання фахової термінології у різних галузях географії. Аналіз використання термінології у наукових статтях та презентаціях. Складання індивідуального глосарію фахових термінів за темою власного дисертаційного дослідження. Опрацювання типових мовних конструкцій для різних частин усної презентації. Практика усного викладу наукового матеріалу англійською мовою.	2
4	Семінарське заняття 2. Візуалізація географічних даних Обговорення кращих практик візуалізації просторових і статистичних даних у наукових презентаціях. Аналіз прикладів ефективного використання карт, графіків і діаграм у географічних дослідженнях. Виявлення типових помилок візуалізації. Дискусія щодо можливостей і обмежень використання ГІС та інших цифрових інструментів для представлення результатів досліджень.	1
5	Практичне заняття 3. Створення візуальних матеріалів для наукової презентації Практична робота з програмами для створення презентацій. Розробка слайдів для власної наукової презентації з використанням графіків, діаграм і карт. Візуалізація результатів дослідження. Обговорення створених матеріалів та отримання зворотного зв'язку від викладача і групи.	2
6	Семінарське заняття 3. Типи усних наукових презентацій і вибір	2

	оптимального формату виступу Обговорення основних типів усних наукових презентацій та сфер їх застосування. Аналіз реальних прикладів анонсів конференцій, call for papers, програм семінарів і грантових конкурсів з визначенням вимог до виступу. Порівняльний аналіз одного й того самого дослідження, представленого у різних форматах (конференційна доповідь, elevator pitch, публічна лекція). Групова робота: вибір оптимального формату презентації для власного дисертаційного дослідження (з обґрунтуванням мети, аудиторії, структури та таймінгу). Дискусія щодо переваг і обмежень різних форматів усних наукових презентацій. Обговорення типових помилок невдалого вибору формату наукової презентації.	
7	Практичне заняття 4. Підготовка та репетиція усної наукової презентації Фінальна підготовка презентації до виступу. Репетиція доповіді з контролем таймінгу, темпу мовлення та логіки викладу. Робота над невербальними аспектами виступу. Моделювання ситуацій запитань від аудиторії та підготовка відповідей.	1
8	Семінарське заняття 4. Практика представлення наукових доповідей Представлення здобувачами наукових презентацій за темами власних дисертаційних досліджень. Обговорення виступів, запитання від аудиторії. Надання конструктивного зворотного зв'язку щодо структури, мовлення, візуалізації та аргументації. Аналіз типових помилок і шляхів удосконалення презентаційних навичок.	2
9	Практичне заняття 5. Розробка наукового постеру Практична робота з програмним забезпеченням для створення наукових постерів. Розробка макету постеру на основі власного дисертаційного дослідження. Компонування текстових і візуальних елементів, вибір кольорової схеми та типографіки. Підготовка постеру до друку або електронної презентації.	2
10	Семінарське заняття 5. Презентація наукових постерів (постерна сесія) Симуляція постерної сесії наукової конференції. Представлення наукових постерів у друкованому або електронному форматі. Взаємодія з «відвідувачами» постерної сесії, відповіді на запитання, обговорення результатів дослідження. Отримання зворотного зв'язку від викладача та колег.	2
Усього		18

Практичні і семінарські роботи виконуються кожним здобувачем індивідуально на основі теми дисертаційного дослідження.

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин денна форма
1	Опанування теми «Наукова презентація як форма академічної комунікації (Scientific presentation as a form of academic communication)». Підготовка до семінарського заняття 1 «Аналіз успішних наукових презентацій у сфері географії».	14
2	Опанування теми «Тема, зміст та структура усної наукової презентації (Topic, content and structure of an oral scientific presentation)». Виконання практичної роботи 1 «Розробка структури наукової презентації».	14
3	Опанування теми «Наукове мовлення та фахова термінологія виступу в географії (Scientific language and professional terminology in Geography)». Виконання практичної роботи 2 «Розвиток навичок наукового англійського мовлення. Фахова англійська термінологія у географії».	16
4	Опанування теми «Візуалізація наукових даних та слайд-презентація (Scientific visualization and slide presentation)». Підготовка до семінарського заняття 2 «Візуалізація географічних даних». Виконання практичної роботи 3 «Створення візуальних матеріалів для наукової презентації».	16
5	Опанування теми «Типи усних презентацій і формати їх проведення (Types of oral scientific presentation)». Підготовка до семінарського заняття 3 «Типи усних наукових презентацій і вибір оптимального формату виступу».	12
6	Опанування теми «Представлення усної доповіді та взаємодія з аудиторією (Delivering an oral presentation and audience interaction)». Виконання практичної роботи 4 «Підготовка та репетиція усної наукової презентації». Підготовка до семінарського заняття 4 «Практика представлення наукових доповідей».	12
7	Опанування теми «Презентація наукового постеру (Poster presentation)». Виконання практичної роботи 5 «Розробка наукового постеру». Підготовка до семінарського заняття 5 «Презентація наукових постерів (постерна сесія)».	26
8	Опанування теми «Презентація результатів дослідження в міждисциплінарному та прикладному контексті (Presenting research in interdisciplinary and applied contexts)».	12
9	Опанування теми «Самоаналіз, зворотний зв'язок і вдосконалення презентаційних навичок (Self-assessment, feedback and improvement of presentation skills)».	12
10	Підготовка до підсумкової (залікової) контрольної роботи	10
	Разом за курс	144

Результати самостійної роботи перевіряються через обговорення та презентацію виконаних завдань на практичних і семінарських заняттях; виконання відповідних практичних завдань та підготовки аргументованих відповідей на питання, що надаються в методичних розробках до практичних і семінарських занять; презентацію наукових доповідей та постерів; включення ключових тем до підсумкової (залікової) контрольної роботи.

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання не передбачені навчальним планом.

7. Методи навчання

- пояснювально-ілюстративні методи (лекції-презентації з мультимедійним супроводом, демонстрація прикладів успішних наукових презентацій, показ відеозаписів виступів на міжнародних конференціях, ілюстрація типових помилок та способів їх уникнення);
- репродуктивні методи (вправи на відтворення типових фраз наукового мовлення, практика вимови фахової термінології, повторення структурних елементів презентації);
- методи проблемного викладу (аналіз проблемних ситуацій під час наукових презентацій, обговорення способів подолання труднощів при публічних виступах, дискусії про вибір оптимальних форматів візуалізації);
- частково-пошукові методи (самостійний пошук прикладів ефективних наукових презентацій, аналіз вимог різних конференцій до наукових доповідей, вибір оптимальних інструментів для створення візуальних матеріалів);
- дослідницькі методи (розробка власних наукових презентацій на основі дисертаційного дослідження, експериментування з різними форматами та стилями наукових презентацій, аналіз ефективності різних підходів до наукової комунікації);
- інтерактивні методи (рольові ігри – стимуляція конференції, постерної сесії; peer-review – взаємне оцінювання презентацій здобувачів; групові дискусії про кращі практики наукової комунікації; відеозапис власних виступів з подальшим аналізом);
- практичні методи (створення слайдів та наукових постерів у спеціалізованому програмному забезпеченні, репетиції наукових презентацій з хронометражем, практика відповідей на запитання в режимі реального часу).

Під час вивчення курсу передбачені лекції (інформаційні, проблемні, лекції-дискусії), семінарські заняття з обговоренням кращих практик наукової презентації; практичні роботи з розробки наукових презентацій та постерів; публічні виступи здобувачів з науковими презентаціями; індивідуальні і групові консультації. Самостійна робота здобувачів передбачає опрацювання окремих тем курсу; поглиблене вивчення фахової літератури; пошук та аналіз додаткової інформації; підготовку до семінарських занять та виконання практичних робіт; підготовку до підсумкової (залікової) контрольної роботи.

Усі матеріали і навчально-методичний комплекс представлені у середовищі Office365.

У разі подовження воєнного стану, пов'язаного зі збройною агресією проти України, та обумовленою цим складною безпековою ситуацією в Харківській області та місті Харків заняття проводяться дистанційно в форматі відеоконференції (платформи Zoom, Google Meet – на вибір здобувачів і з урахуванням обмеженості використання платформ). Консультації індивідуальні та групові відбуваються з використанням месенджерів.

8. Методи контролю

1. Перевірка та оцінювання виконаних практичних робіт (Оцінювання якості розроблених структур наукових презентацій, перевірка правильності використання фахової термінології, аналіз створених візуальних матеріалів).
2. Усне опитування на семінарських заняттях (індивідуальне, комбіноване, фронтальне).
3. Оцінювання активності під час практичних і семінарських занять (участь у дискусіях, якість коментарів до наукових презентацій інших здобувачів, конструктивність зворотного зв'язку).
4. Розв'язання проблемних завдань під час аудиторних занять.
5. Розробка наукової презентації і виступ з науковою доповіддю.
6. Розробка і презентація наукового постеру.
7. Написання підсумкової (залікової) контрольної роботи.

Курс «Presenting Science» створений та відкритий для здобувачів на навчальній платформі Moodle. Всі види контролю проводяться й оцінюються на цій платформі.

Підсумкова (залікова) контрольна робота проводиться в письмовій формі. У разі проведення заліку в дистанційній формі використовується LMS платформа «Moodle» з автентифікацією здобувача у режимі відеоконференції. Використовуються технічні і програмні засоби, які дозволяють забезпечити аудіо- і відеофіксацію.

Згідно з Положенням про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна, всі контрольні заходи мають проводитися з обов'язковим дотриманням здобувачами вимог академічної доброчесності. Якщо академічну недоброчесність виявлено при проведенні підсумкової залікової контрольної роботи, його оцінка за виконання роботи має бути знижена до 0 балів.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання										Залікова робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	Разом		
C1	ПР1	ПР2	C2, ПР3	C3	ПР4, C4	ПР5, C5					
5	5	5	10	5	15	15			60	40	100

T1, T2 ... T9 – теми

ПР – практична робота

C – семінарське заняття

Для допуску до складання підсумкової (залікової) контрольної роботи здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 30 балів з навчальної дисципліни під час практичних і семінарських занять, самостійної роботи.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів

Практичне заняття 1-3 – 5 балів:

- виконання практичних завдань – 4 бали;
- доповіді за темами, відповіді на запитання, участь у дискусії – 1 бал.

Критерії оцінювання одного практичного заняття – від 0 до 5 балів:

0 балів – робота не виконана або не подана на перевірку; завдання виконано з грубими помилками; здобувач не може пояснити виконану роботу; відсутність на занятті без поважної причини.

1-2 бали – завдання виконано частково (менше 50 %); робота містить численні помилки; відсутній самостійний аналіз; матеріал повністю скопійовано без адаптації; знання фрагментарні та поверхові; англійською мовою висловлюється з великими труднощами.

3 бали – завдання виконано на 50-80 %; робота містить помилки у використанні термінології або структури; висновки не обґрунтовані або відсутні; візуалізація недостатньо ефективна; знання базові, але неповні; англійська мова базового рівня з помилками.

4 бали – завдання виконано повністю і вчасно; робота містить незначні помилки продемонстровано високі теоретичні знання та практичні навички; ефективна візуалізація та структурування матеріалу; достатнє володіння англійською мовою; обґрунтовані висновки.

5 балів – завдання виконано на високому рівні з творчим підходом; робота не містить помилок; продемонстровано глибокі теоретичні знання та впевнене володіння практичними навичками; високоефективна та інноваційна візуалізація; досконале володіння науковою англійською мовою; аргументовані та повні висновки; увага до деталей, професійне оформлення.

Семінарське заняття 1-3 – 5 балів:

- підготовка до семінару (опрацювання літератури, аналіз джерел) – 3 бали;
- активна участь у дискусії, доповіді, виступи, відповіді на запитання – 2 бали.

Критерії оцінювання одного семінарського заняття – від 0 до 5 балів:

0 балів – здобувач не підготувався до семінару; не бере участі в обговоренні; відсутній на занятті без поважної причини.

1-2 бали – здобувач підготувався поверхово; відповіді фрагментарні, без аналізу джерел; участь у дискусії пасивна; знання поверхові та безсистемні; англійською мовою висловлюється з великими труднощами; не опрацьовано рекомендовану літературу.

3 бали – здобувач підготувався до семінару частково; відповіді неповні, недостатньо аргументовані; опрацьовано обмежену кількість джерел; участь у дискусії епізодична; англійська мова базового рівня з помилками; базові знання без глибокого розуміння.

4 бали – здобувач добре підготувався до семінару; опрацьовано основну літературу; відповіді аргументовані та повні; активна участь у дискусії; впевнене володіння англійською мовою на науковому рівні; продемонстровано достатні теоретичні знання.

5 балів – здобувач ґрунтовно підготувався до семінару; опрацьовано основну та додаткову літературу; відповіді повні, аргументовані, з використанням прикладів; активна та конструктивна участь у дискусії, ініціює обговорення; досконале володіння науковою англійською мовою; продемонстровано глибокі теоретичні знання та здатність до критичного мислення; здатність пов'язувати теорію з практикою.

Критерії оцінювання наукової презентації з науковою доповіддю (семінарське заняття 4, практичне заняття 4) – від 0 до 15 балів:

Низький рівень (0-8 балів)

Презентація – тема не чітко визначена або не відповідає дисертаційному дослідженню; структура презентації хаотична, відсутня логіка; численні мовні та термінологічні помилки; візуалізація відсутня або неефективна; слайди перевантажені текстом або, навпаки, порожні; не дотримано академічних стандартів.

Доповідь – зміст доповіді неповний, хаотичний; мовлення важко зрозуміти, численні помилки у вимові; відсутній контакт з аудиторією, монотонне читання тексту; значне перевищення або недотримання регламенту; неспроможність відповісти на запитання.

Середній рівень (9-11 балів):

Презентація – тема визначена, але недостатньо конкретизована; структура логічна, але з недоліками; наявні мовні помилки, термінологія використовується непослідовно; візуалізація присутня, але не завжди ефективна; дизайн слайдів базовий.

Доповідь – зміст доповіді достатній, але з прогалинами; мовлення зрозуміле, але з помилками; обмежений контакт з аудиторією; відхилення від регламенту (± 2 хвилини); відповіді на запитання неповні.

Достатній рівень (12-13 балів):

Презентація – тема чітко визначена та актуальна; структура логічна та послідовна; мовлення грамотне з незначними помилками; ефективна візуалізація даних; слайди оформлені професійно.

Доповідь – зміст доповіді повний, логічний та структурований; мовлення чітке, виразне; хороший контакт з аудиторією; точне дотримання регламенту; впевнені відповіді на запитання.

Високий рівень (14-15 балів):

Презентація – тема високої наукової актуальності; бездоганна структура та логіка; досконале володіння науковою англійською мовою; високоефективна візуалізація; професійний дизайн.

Доповідь – зміст бездоганий, глибокий; досконале володіння науковою англійською мовою; відмінна техніка презентації; ідеальне управління часом; блискучі відповіді на запитання, здатність вести наукову дискусію.

Критерії оцінювання наукового постеру (семінарське заняття 5, практичне заняття 5) – від 0 до 15 балів:

Низький рівень (0-8 балів) – структура постеру неповна або хаотична; зміст незрозумілий або неінформативний; дизайн непрофесійний, важко читається з відстані 1-2 метри; візуалізація відсутня або неефективна; текст надмірно перевантажений або недостатній; порушення академічних стандартів; розмір шрифту неадекватний (менше 24 pt для основного тексту); низька якість графічних елементів.

Середній рівень (9-11 балів) – структура постеру присутня, але з недоліками; зміст достатній, але потребує покращення; дизайн базовий, читабельність задовільна; візуалізація присутня, але може бути покращена; баланс тексту та графіки не оптимальний; частково дотримано стандартів; розмір шрифту прийнятний; графічні елементи середньої якості.

Достатній рівень (12-13 балів) – структура постеру логічна та повна (назва, вступ, методи, результати, висновки); зміст інформативний та зрозумілий; професійний дизайн, хороша читабельність з відстані 1-2 метри; ефективна візуалізація результатів (карти, графіки, діаграми); оптимальний баланс тексту та графіки; дотримано академічних стандартів; правильний розмір шрифту (заголовок 72+ pt, текст 24-36 pt); якісні графічні елементи.

Високий рівень (14-15 балів) – бездоганна структура, оптимальний потік інформації; зміст високої наукової якості, чіткий та переконливий; виняткова якість дизайну, відмінна читабельність; інноваційна та ефективна візуалізація; ідеальний баланс усіх елементів; повне дотримання міжнародних стандартів; творчий підхід, увага до деталей; високоякісні графічні елементи; QR-код з посиланням на додаткові матеріали; професійне друкування.

Підсумкова (залікова) контрольна робота – 40 балів: система завдань різного типу і рівня складності (тестові завдання; визначення і розкриття сутності понять; питання, що передбачають розгорнуті відповіді). Детальна розбаловка підсумкової (залікової) контрольної роботи представлена на самій роботі біля кожного завдання.

Визнання результатів навчання, отриманих у **неформальній освіті** (літні школи, онлайн-курси, тренінги з указаними результатами навчання, які є тотожними до указаних у робочій програмі дисципліни), проводиться за заявою здобувача відповідно до Порядку визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою для дворівневої шкали оцінювання
50-100	зараховано
1-49	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література:

- 1) Бхаттачарджи А., Ситник Н. Методологія та організація наукових досліджень: дослідження в соціально-економічних науках. Навчальний посібник. Київ : НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського». 2022. 173 с.
- 2) Литвин С. Х., Добровольська В. В. Підготовка дослідницького проекту та презентація результатів наукових досліджень : підручник. Київ : НАКККіМ, 2022. 253 с.
- 3) Методи суспільно-географічних досліджень: навчально-методичне видання / за ред. К. Мезенцева. Київ: Видавництво «Фенікс», 2021. 100 с.
- 4) Презентація результатів наукових досліджень : навчальний посібник для здобувачів ступеня доктора філософії за спеціальністю 104 «Фізика та астрономія» / С. О. Решетняк, Д. В. Савченко; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 100 с.

- 5) Сазонець І. Л., Ковшун Н. Е. Управління науковими проєктами. Центр учбової літератури. 2023. 208 с.
- 6) Сусліков Л. М., Студеняк І. П. Презентація наукових результатів : електронний навчальний посібник. Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2020. 249 с. URL : <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/28776>
- 7) Якименко І., Штефан Є., Лук'янихін В. Управління науковими проєктами : навчальний посібник. Київ. НУХТ, 2022. 139 с.
- 8) Carter M. Designing Science Presentations: A Visual Guide to Figures, Papers, Slides, Posters, and More. 2nd Ed. Academic Press. 2020. 358 p.
- 9) Crivellaro A. Effective Scientific Presentations: The Winning Formula (Design and Deliver Effective Scientific Presentations). Independently published. 2022. 37 p.
- 10) Zaumanis M. Scientific Presentation Skills: How to Design Effective Research Posters and Deliver Powerful Academic Presentations. Kindle Edition. 2022. 173 p.
- 11) Hailman J. P., Strier K. B. Planning, Proposing, and Presenting Science Effectively. Cambridge University Press, 2006. 237 p.
- 12) Hofmann A. H. Scientific Writing and Communication. Papers, Proposals, and Presentations. Oxford University Press, 2010. 682 p.
- 13) How to prepare a scientific presentation. Slidepeak. Blog. 2023. URL : <https://slidepeak.com/blog/how-to-create-a-scientific-presentation>.
- 14) Malmfors B., Garnsworthy P., Grossman M. Writing and Presenting Scientific Papers. Nottingham University Press, 2004. 153 p.

Допоміжна література:

- 1) Бобер О. А., Бронікова С. А., Єгорова Т. Д. та ін. Основи наукового мовлення. Київ: НАДУ, 2012. 48 с.
- 2) Наконечна Л. Б., Ткачук О. В. Сучасне українське наукове мовлення: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2018. 106 с.
- 3) Методологічні основи наукових досліджень : підручник / Н. І. Посвятенко та ін.; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків : Факт, 2022. 318 с. URL : <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/58468>
- 4) Основи наукових досліджень : навчально-методичний посібник / О. Г. Романовський та ін.; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків : Іванченко І. С., 2022. 150 с. URL : <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/56902>
- 5) Семенов О. М., Рудь О. М. Культура фахової мови: навчальний посібник. Суми, 2014. 260 с.
- 6) Carter M. Designing Science Presentations. A Visual Guide to Figures, Papers, Slides, Posters, and More. Elsevier, 2013. 360 p.
- 7) Hites R. A. How To Give a Scientific Talk, Present a Poster, and Write a Research Paper or Proposal. *Environmental Science & Technology*. 2014. Is. 48 (17). P. 9960-9964.
- 8) Rendle-Short J. The Academic Presentation: Situated Talk in Action. Ashgate, 2006. 173 p.
- 9) Rowe N. Academic & Scientific Poster Presentation. A Modern Comprehensive Guide. Springer, 2017. 170 p.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції,

інше методичне забезпечення

1. Дайджест відновлення України. *ОФІС РЕФОРМ Кабінету Міністрів України*. URL: <https://rdo.in.ua/daydzhest-vidnovlennya-ukrayiny>
2. Державна установа «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України». URL: <http://ird.gov.ua/>
3. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Держстат. URL: <https://stat.gov.ua/uk>
5. Електронна бібліотека авторефератів дисертацій. *Електронний фонд Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського*. URL: http://www.nbuv.gov.ua/_scripts/wwwi32.exe/%5Bin=_scripts/ep.in%5D
6. Інститут регіонального розвитку. URL: <https://www.institute.lviv.ua/>
7. Міжнародний центр перспективних досліджень. URL: <https://www.icps.com.ua/>
8. Міністерство цифрової трансформації України. URL: <http://dknii.gov.ua>
9. Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України. URL: <http://www.me.gov.ua>
10. Міністерство розвитку громад та територій України. URL: <http://minregion.gov.ua>
11. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/>
12. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України. *Електронний фонд Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського*. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua:8080/dspace/>